

SLUIS!

‘Verzaken aan je plicht kan een held van je maken. We zeggen en schrijven 1606, tijdens de kermisdagen in Sluis. Jantje van Sluis, de klokkenluider, was dronken geweest. Hij versliep zich die volgende ochtend. Zo vergat hij de klokken te luiden. Bij dat eerste klokgelui wilden de Spanjaarden ten aanval trekken. (Sluis was hun voorheen weer ontfoetseld door de Hollanders. Ze wilden het terug). Dat bleef dus maar uit. Zo redde Jantje Sluis. Als dank mocht hij voor altijd de klokken in het Belfort van Sluis bespelen.’

Ik hield van water en wind. Daarom zocht ik vaak plaatsen op waar deze combinatie zich voordeed. Toen ik ontdekte dat er in deze woestenis ook aardige mensen woonden, frequenteerde ik meer en meer Nederland. Dit geschiedde bijvoorbeeld in Alkmaar, Amsterdam, Utrecht, Volendam, Leiden, Rotterdam, Dordrecht, Zwolle, Vlissingen, Breskens en het vaakst Sluis: we woonden immers een tijdlang in het nabije Brugse Vrije.

Andermaal was ik in Sluis, het immer drukkbeklante voorpoorttaaltje tot Zeeuwse landschappen. Ik zat vanuit drankhuis Jopie naar het stadswater van Sluis te staren. Een man in oranje werkplunje dompelde middels een touw twee emmers in dat water, haalde die op en verdween ermee in een straatje waar vroeger sexshops (met die gevaarlijke x) waren. Werkte zijn voorbeeld aanstekelijk? Ik vroeg onmiddellijk hierna mijn derde whisky. Omdat ik gedachteloos wenste te blijven, stelde ik me ook geen vragen over de zin van zijn bezigheden. Misschien waren zijn hersenen zo groot als die van een kip, en kaderde hij in een sociaal rampenplan van het stadje Sluis. Misschien had ik een visioen dat zich medio jaren zestig in de vorige eeuw afspeelde, toen mijn ouders nog maandelijks naar Albert Heijn in Sluis trokken om proviand in te slaan. Misschien betrof het een spookbeeld van een Spaanse krijgsgevangene, die ooit mee het kanaal had moeten graven. De kerel kon zich ook te veel te goed gedaan hebben aan ‘Kanaalspuug’, een jenevervariant die in Jopie werd geschonken. Hij wou bijvoorbeeld zijn maaginhoud terug. Schrapelige Hollanders. Ach, ik en mijn whiskygedachten.

Er passeerden twee vreselijk mooie schoolmeisjes. Het was bladervakantie. Ik duwde mijn gedachteloosheid weg en bestudeerde de deernen tot ze uit mijn zicht verdwenen waren. Een appeltjes- en een peertjesfiguur. Dat had ik onthouden uit een modegrillig programma op de vrouwvriendelijke zender Vitaya. Die sjablonen waren best bruikbaar. *Trek je van kleren maar niks aan, schat.* Dode bladeren waaiden over de straat weg en mijn gedachten sloegen evenzeer een hoekje om. Het stadswater rimpelde; mijn verse whisky knisperde. Op een

flink boogschot van hier stond het gedenkbeeld van de ‘Dikke van Dale’, in levenden lijve een ziekelijke, schriële man (Johan Hendrik) die in oude tijden elke ochtend veel te vroeg opstond en ondanks diverse aanbiedingen zijn Sluis niet wou verlaten. Ik zou om hem te eren gaan tafelen in viersterrenrestaurant De Dikke Van Dale, net buiten het centrum gelegen. Maar gezeten in het alleraardigst drankhuis Jopie kreeg ik veel meer zin om onder te duiken in een van de vele kleinere mosselrestaurantjes. In Sluis woekerden ze met ruimte. Er kon er nog altijd wel eentje bij, ongeacht de reservaties.

Aldus geschiedde. Ik veroverde een plaats aan het venster in restaurantje A tot Z, waarbij ik enkele ouden van dagen te vlug de pas af was. Mijn vergelijkende studie van de vigerende mosselprijzen in de Sluisse horeca (de wet toepassend die oppervlakte per klant, aantal klanten, gezelligheid, kwaliteit en prijs combi-neerde, kwaliteit (*Jumbo?*) echter vooralsnog onbekend) deed me kiezen voor de 15,50 € per 1 ½ kilogram Zeeuws ziltig schelplekkers in A tot Z. Ik had her en der goedkopere mogelijkheden gezien, en ooit had ik hier in Zeeland ook nog 22€ per kilogram neergeteld. Alles was mogelijk. Heden echter verkoos ik rust en (ietwat) ruimte om de gegeerde zeevruchten naar binnen te werken. A tot Z leek me die te bieden, ten belope van 15,50 € voor het vaste voedsel. Mijn bereidheid strekte tot 20 € per kilogram, maar dit jaar konden de mosselboeren de prijzen blijkbaar binnen de perken houden. Misschien had het spookbeeld van Belgische mosselen hier een hand in. Of het succes van de kleine Franse mosselen (*bouchots*) in het nabije Auchan, Roncq.

Eerst zette ik dapper mijn whisky-cruise verder. Ik was immers zeer tevreden over mijn keuze en besluitkracht. Was ik niet doelgericht op deze plaats afgestevend? Alles liep gesmeerd. Ook al zat het restaurant eivol ouwelui die van alles wilden, niet hadden of te kort kwamen. Het verwonderde me niet dat er – naast bejaardentehuizen – op gezette tijdstippen restaurants in de fik vlogen. En dat koks vroeg stierven. Naarmate mijn ogen meer en meer wenden aan het interieure duister, ontwaarde ik meer en meer ouden van dagen, alle hoeken en kanten van A tot Z bevolkend. Ze doemden naast me op als *djinns* uit flessen en kruiken. Enkelen hadden zich al achter bekertjes dessertijs verschanst.

Voor een keer – o goed gevoel, o welbevinden – voelde ik me niet opgenaaid omdat kelners/obers/garçons (*how do you call these people?*) me voortdurend voorbijliepen, links lieten zitten of al helemaal niet opdaagden. Ik hoefde alleen maar wat met de overgebleven ijsschotsjes in mijn glas te rinkinken (die kregen niet echt de tijd om geheel te smelten) en de hele ouwe reutemeteut keek op, waardoor één dier kelners/obers/garçons niet anders kon dan toesnellen en

bijvullen. Aldus hevelde ik vlotjes nog eens drie gouden zuiltjes geluk naar mijn inwendige mens over en verordende dan een portie mosselen.

‘Daar zijn we net van uit,’ deelde een ober me droogweg mee. ‘Maar er zijn nog sliptongetjes, en...’

Hij keek met gefronste wenkbrauwen naar een wandklok, waarna zijn bedenkelijke blik over de ouwelui-desserten zwiepte.

‘Gevorderd uur, meneer,’ vulde hij verder aan.

Ik zei niks. Ontzetting was mijn deel. Ik had de Sluisse horeca middels zes whisky’s welvarender gemaakt en nu dit. Een bittere, nuchtere vaststelling.

‘Daarnet nog zag ik een kerel mosselen uit het kanaal vissen,’ merkte ik op. ‘Hoe kan dat nu dat...’

‘Pardon?’

‘Ja: een man in oranje. En in Zeeland...’

‘Meneer: ik kan u de sliptongetjes aanbevelen. Zo klaar, hoor.’

‘Twee volle emmers. Met twee volle emmers verdween hij. Volgens mij...’

‘Maar ik volg u niet, meneer,’ onderbrak de ober kregel. ‘De mosselen zijn op. Op is op. Toch?’

Woede welde in mij op.

‘Ik wil A tot Z zelf spreken.’

‘Wat?!’

De ober schoot in een lach (hoorde ik intussen niet ergens vlakbij *Die kokkelkop is ver heen* mompelen?) en wenkte zijn twee kompanen.

‘Bent u een stand-upcomedian? Is er misschien een candid camera in de buurt? U bent Belg, nietwaar? Is het niet?’

‘Dat zijn veel vragen ineens, Jantje. En woon je misschien in Leiden? O, je hebt je pinguïnmaten erbij gehaald, zie ik. Versterking. Sterkte. Dikke maatjes, hé? Staan jullie al in *De Dikke?*’

‘Ik heet niet Jantje, meneer.’

De andere twee bekeken me met medische belangstelling.

‘Jawel, en je zag pruimen hangen.’

‘Zou u niet beter...’

‘Ik ben geen lustobject. Ik wil zeevruchten afwerpen.’

Ik merkte plotseling dat ik een hele zaal toeschouwers had, die me met open gebitten aanstaarden.

‘Getverderrie!’ deed ik. ‘Kom ik van zover en krijg ik...’

‘Meneer...’

‘A tot Z: mijn voeten. Jullie wilden allicht het haantje-de-voorste in het alfabet zijn, hé? Waarom niet **Van** A tot Z? Hé?’

‘Meneer...’

‘Of Coq-au-Vin? Vol-au-Vent? De Wind Vanachter? Een nederig plaatsje achter in de Vette Van Dale?’

Flitsherinnering aan zachte dwang grenzend aan hardhandigheid *manu militari*. Ik trof mezelf even later op straat aan, die zich om mij heen bewoog als een darmkanaal. Alles deinde, zette uit, kromp. Het gedenkbeeld van De Schrielle Dikke op het Walplein in de verte bood me een houvast.

‘Kies een vast punt in de verte als je optreedt, boven de hoofden heen.’
(Een of andere betweter uit mijn verleden.)

Ik hield de woordenboekachtige workaholic star in mijn vizier en stapte aldus geleid op onvaste benen naar de parkeergelegenheid à 2 €/dag... alwaar ik opgewacht werd door de Koninklijke Marechaussee. Dat betekende mijn redding. ‘Dikke, red mij!’ mompelde ik nog, terwijl ik – alweer met zachte hardhandigheid – in een voertuig werd gestopt.

Redding, jawel.

Ik werd gespaard van een auto-ongeval dat welhaast aan zekerheid grensde. Ik werd bovendien gespaard van de collectieve voedselvergiftiging die op die dag bij de mosseleters in restaurant A tot Z toegeslagen had. Niet minder dan drie ouwelui verwisselden daardoor het tijdelijke met het eeuwige; de rest hield dagenlang het bed in diverse ziekenhuizen in de Zeeuws-Vlaamse grensstreek.

Ik gedenk uit boetedoening Johan Hendrik van Dale in mijn toekomstige tafelgebeden.

Ik drink tevens op de gezondheid van Jantje van Sluis. Immers: ook ik werd van vreselijke dingen gered door drankmisbruik en het overslaan van een middagmaal.